

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se simit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂSCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Religiositatea și preoțimea.

Adeseori ni-e dat să auzim dela particulari și să cetim prin revistele și ziarele noastre, că religiositatea cu toate manifestările ei e în decadență la noi, și precum e și natural, constatarea aceasta, e însoțită de o droaie de tânguiri, acușări și propuneri. Acuza pentru faptul acesta nu prea îmbucurător în primul rând cade bineînțeles asupra preoțimei. »Mă rog toate sunt degeaba, noi nu avem o preoțime la înălțarea chemării ei și pentru aceea avem o așa de posomorită fizionomie religioasă-morală, precum o avem. Preoții nostri ar trebui constrânși cu foc și cu fier să se puie pe lucru și atunci viața religioasă-morală se va ivi dela sine«. Sincer mărturisim că de câteori auzim cuvinte de acestea sau altele asemănătoare acestora ne aducem aminte ce adâncă înțelepciune se ascunde în narațiunea biblică despre păcatul strămoșesc. Strămoșul nostru Adam deși a auzit prea bine porunca lui D-zeu nu s'a rușinat să deie pe nevinovatul, când a călcat-o, și a pus vina pe Eva. Străbuna noastră iarăși la rândul său a încercat să se spele cu diavolul îmbrăcat în piele de șarpe. Va să zică, diavolul, care făcând stricăciuni e numai consecvent firii sale, e de vină că am pierdut raiul, nu slăbiciunea protopărinților nostri. Oamenii cei de astăzi nu se desmint de loc de a fi adevărații fii ai celei dintâi perechi de oameni și dâșii au o puternică aplicare, chiar ca și Adam și Eva, de a face responsabilă toată lumea pentru nefericirea lor și niciodată nu le pică în minte să caute greșelile în propriul lor suflet.

Dacă cineva bunăoară s'ar acăță de o sârmă electrică și ar păți-o rău, pentru faptul acesta nimăruia nu i-ar veni în minte să acuze învățătorii că nu au pus destul pond pe tratarea electricității în școală, dacă cineva însă e decăzut moralicește, nimeni nu vrea să vadă o jertfă a cugetării proprii greșite, ci cauza să caute în afară. Și dacă din nefericire starea aceasta tristă să extinde asupra mai multor indivizi din o societate atunci problema e deslegată ușor. Pentru orice rătăcire morală o singură instituțiune poate fi responsabilă: *biserica*. În lipsa catehizației, a devotamentului, a jertfii până la extrem a preo-

ților se caută rădăcinile tuturor buruenilor veninoase din societate.

Este departe de noi, ca ceriul de pământ gândul, de a afirmă, că preoțimea nu poartă nici o vină pentru starea unei societăți în sânul căreia muncește. Incontestabil, că o preoțime mântuită de chinurile existenței și întru adevăr bine pregătită pentru misiunea ei are în măsură mare posibilitatea de a-și validă părerile sale în societatea, care trăește. Răspunderea întrebării, că întrucât a ajuns preoțimea noastră ambele stadii amintite, pentru ca să poată deveni aceea ce pretindem noi să fie, o lăsăm pe seama acelor bărbați, cari formează prin cugetarea și munca lor conștiința societății noastre. De astădată numai teza aceea voim să o apărăm, că oricât ar fi de grandioasă activitatea preoțimei noastre, fără concursul nostru a tuturor, fără jertfirea greșelilor noastre proprii, acel adânc proces sufletesc cari se cheamă viață religioasă-morală nu va veni niciodată. Dovedim cu istoria, dascălul vieții. Cel mai mare și mai desăvârșit preot pe pământ a fost însuși domnul nostru Isus Hristos. Cine poate să aibă un exterior mai serios și mai impunător decât Mântuitorul lumii. Cine poate să facă toate bunătățile ce le-a făcut fiul lui D-zeu, cine poate să aducă mai mare jertfă decât El. Și totuși, farizeii și cărturarii cum i-s'au împotrivit, din ce accentuă Isus mai tare, că spiritul înviorează iară litera omoară, dâșii apărau cu mai mare înverșunare formele externe neglijând esența. Domnul nostru Isus Hristos a strigat în plin public »Cine mă poate vâdi de păcat« și totuși poporul de mila căruia a suspinat El, atât de adeseori și căruia i-a făcut atâtea bunătăți, a strigat cu toată puterea pieptului să-l răstignească pe cel mai mare și mai desinteresat binefăcător din lume.

Care a fost cauza purtării farizeilor și a poporului față de Isus Hristos căruia nu i-au putut răspunde nici un cuvânt? Răspunsul este: *răutatea și ignoranța omenească*. Ori cât am fi de optimiști trebuie să concedem că aceste două însușiri diabolice ale omului s'au opus în trecut și să opun și astăzi *religiosității și culturai adevărate*. În fiecare om, pe lângă însușirile frumoase este și o parte diabolică. Friedrich cel Mare zi-

ceă: »Cine crede că oamenii sunt buni, acela nu cunoaște rassa aceasta«. Iar divul Goethe a răspuns unui admirator al său: »Dragul meu, ar trebui să trăiești atât de mult ca mine și să experimentezi atâta ca mine, ca să știi ce mizerabili sunt oamenii«.

Iată deci dovezi destul de tari, cred, că ori cât ar fi zelul, răbdarea și înțelepciunea preoțimei de mare și răutatea și ignoranța omenească este un foarte puternic factor oponent. Omul care din an în an cunoaște tot mai bine toate fapăturile și toate puterile naturii și le subjugă, pe sine însuși nu se cunoaște sau nu vrea să se cunoască și să se stăpânească.

Cu religiozitatea chiar așa stăm ca și cu muzica. Cel mai celebru măestru poate să-ți cânte la ureche cât va vrea, dacă însuși nu iei în mână violina și arcușul și nu te năcăjești azi și mâne ori ani întregi nu vei ajunge nici odată să cânți din instrumentul acesta. Nu este meșteșug pe lume, care să se poată învăța fără chin, fără jertfă personală, numai religiozitatea ar fi acel proces sufletesc radical, care s'ar putea efectua numai prin ajutor extern? Ideia aceasta greșită ne face să acuzăm pe toată lumea pentru chaosul nostru sufletesc și numai pe noi înșine să ne scăpăm din vedere. Oricât ar fi ajutorul din afară de mare, fieștecare va trebui singur să împlinească cuvintele Mântuitorului lumii »De voiește cineva să vie după mine să se lapede de sine și să-și ia crucea sa și să-mi urmeze« (Matei 16. v. 24). Deci ori cât ar fi preoții de excelenți nu se pot lăpăda de sine în locul D-tale aceasta trebuie să o faci D-ta singur, dacă ai dorința de a ajunge om religios-moral. Să nu ne amăgim prin urmare și să credem că dacă vom ciuntăvi prea frumosul nostru serviciu divin, ori vom ajunge la rezultate splendide. Pe terenul religios-moral numai atunci vom putea secera succese frumoase, dacă alătura de munca păstorilor sufletești va merge paralel munca personală a credincioșilor. Credincioșii noștri vor trebui să se obișnuiască a face reflexii nu numai asupra purtării preoților, ci și asupra purtărilor lor proprii.

Din trândăvia și disconcentrarea sufletească a credincioșilor fără munca lor personală, nici cei mai deosebiți preoți nu vor reuși să facă isvoare de fericire. Tuturor tânguiriilor și acuzărilor, noi preoții le opunem aceste două dorințe: *întâi vom să vedem o voie, sinceră și puternică dorință după o frumoasă viață religios-morală din partea credincioșilor noștri și a doua: când e vorba de edificarea lor sufletească să concurgă și dânsii cu munca proprie.*

X.

Ajutorarea preoților.

Sesiunea viitoare a camerei ungare se va deschide incurând. O sumă de proiecte de legi vor fi supuse discuțiunii parlamentare. Avem datoria să prevenim desbaterile asupra unui proiect care în felul cum este constituit astăzi de guvernul ungar nesocotește împrejurările materiale grele între cari se află pătura socială cu cele mai frumoase rosturi în zilele noastre: *tagma preoțească.*

Guvernul ungar voiește să aibă aprobarea camerei pentru a se vota din trezorul public suma de 87 milioane coroane tuturor funcționarilor publici din țară cari sunt plătiți ori primesc un ajutor dela stat. Când a intenționat să constituie un proiect ca acesta guvernul a avut în vedere scumpetea zilelor noastre, traiul înăspriț pe care-l duc slujbașii publici ale căror remunerații sunt aceleași din zilele de pace deși banul astăzi are o valoare de zece ori mai ușoară și alimentele s'au încincit în prețul de piață. Intențiunea guvernului este dintre cele mai bune, venită la timp, și are să trezească vie mulțumire și recunoștință în straturile beneficianților. Sumele se vor împărți în proporție cu situația și nici chiar servitorii cancelariilor administrative nu sunt nițați, ci vor primi câte 200 cor. Învățătorul care are ajutor de stat, va primi, conform proiectului, 400 cor.

Dar nu putem înțelege pentru ce printre beneficianții tezaurului public nu figurează preoțimea, de ce intențiunile de ajutorare ignorează această pătură socială, ce considerații a putut să determine guvernul ungar să nu dea atenție serviciului public și împrejurărilor materiale ale ei.

Preoțimea românească are ajutor de stat, congrua, deci face parte din funcționăria care conform proiectului este îndreptățită să se împărțasească de ajutorul celor 87 mil. cor. Când am ajuns la cunoștința acestui proiect întâiaoră n'am stat la îndoială cât de puțin că și preoțimea va fi retribuită. Și după ce însă am cunoscut detaliurile proiectului, n'am putut crede ochilor, n'am putut înțelege de ce ea a fost exclusă dela beneficiare. Deci printre funcționarii publici de toate categoriile numai preoțimea este uitată de guvernul ungar.

Se va fi lăsat guvernul ungar abătut de considerația, că preoțimea în majoritate este așezată la sate, unde ravagiile scumpetei nu ating așa de mult ca la oraș? Dar considerația asta cade, căci preoțimea tocmai din cauza vitregității timpului nu-și poate încasa pretențiile, stole nu sunt și birul nu se plătește.

Se poate susține casa preotului de sat cu mai multă înlesnire, decât a funcționarului de oraș? Iarăș este o nedreptate. Preotul își trimite copiii la oraș cu cheltueli grele, pe când funcționarul de oraș și-i crește cu mare ușurință. O considerație ca aceasta iarăș cade.

Este preotul un econom get-beget, ce-și poate satisface toate necesitățile materiale cu lucrul câmpului? Dar sesiunile parohiale sunt date aproape toate în arândă, căci lipsesc în sate brațele muncitorești cari i-ar sta la îndemână. Pe de altă parte arendașii sunt intrați sub arme, pământurile stau nelucrate, ne-arate, nesămănite și preoții sunt scurtați mai mult decât alte dăți, chiar în veniturile lucrului de câmp. Preotul are numeroase alte sarcini decât ca să aibă timp în a se improviza de econom și nu asta este chemarea lui. Deci nici o astfel de considerație nu stă.

Nu putem, prin urmare, să înțelegem de ce intențiunile guvernului ungar de ajutorare a slujbașilor

publici, au trecut peste preoțime. Dacă sunt îndreptățiți la remunerare slujbașii publici în urma serviciilor prestate în timpul războiului și în urma grelelor împrejurări materiale, preoții sunt printre cei dintâi în țară. Misiunea lor de a slăzi este deosebit de grea, pentru că ei sunt chemați să mențină intact moralul neamurilor din țară, împotriva năpastelor războiului. Ei mângâie și întăresc pe cei desperați, alină dureri, susțin încrederea, statornicesc liniștea, pacea pretutindeni. La ușile lor bat întâii nenorociți, întâiele inimi cernite pe urma celor căzuți în războiu, întâii rămași pe drumuri din cel sat.

Ei, vrednicii slujitori ai altarelor și mângâietorii jertfelor războiului, aleasa oaste ce luptă cu devotament contra nenorocirilor și revoltelor sufletești față de soartă, ei merită în primul loc ocrotirea statului, beneficierea trezorerii publice.

Atragem deci atențiunea guvernului ungar să modifice intențiunile proiectului din chestiune, sau mai bine zis să le înmulțească, luând în considerare și preoțimea. Noi înțelegem rosturile superioare ale preoțimei în vremuri de aceste de răsturnare generală și nu ne putem sustrage dela îndatorirea morală de ale evidenția și a avea toată sollicitudinea față de preoțimea românească. Scriind șirele aceste ne facem o datorie publicistică și sperăm să aibă răsunetul cuvenit importanței lucrului.

Firește, nu trebuie să ne oprim aci. Corul nostru episcopal și deputații noștri își vor și face datoria prevenind guvernul ungar să facă schimbarea înainte de a supune proiectul desbaterii parlamentare, în sesiunea de care ne despart abia câteva zile, ori ajuns odată pe biroul camerei făcându-i critica ce se impune.

Preoții români, prestează serviciile cele mai frumoase de slujbași publici, ei merită recunoștința statului și guvernul ungar nu poate profesă exclusivismul față de ei, când este vorba ca slujbașii publici din țară să beneficieze de trezoreria statului.

(„Românul“).

Exercițiile de cugetare și vorbire

În conformitate cu principiile școlii active.

De Iosif Stanca învățător.

Prefață.

Școala veche în domeniul exercițiilor de cugetare și vorbire a săvârșit două mari greșeli, anume: în locul prim s'a ales materia din cercul rece și indiferent a lumii externe lipsite de orice poezie, care nu atrage și nu farmecă pe copil și prin urmare nu e în stare să pună în acțiune puterile sufletești ale aceluia. În locul al doilea predarea s'a făcut după un anumit șablon, care a costat din descrierea seacă, tipică și monotonoasă, de care educatorul s'a ținut ca orbul de bătă și din care învățământ a fost exclusiv orice vivacitate și care nu numai că n'a avut putere de a înălța sufletul, ci l'a încetușat și l'a ținut într'o vecinică amortire.

După cum e învederat prima greșală cade mai mult în sarcina planului de învățământ, iar a doua în sarcina educatorilor.

În opozițiune cu școala veche, școala nouă este chemată să îndrepte în mod radical aceste 2 greșeli și anume: în locul materiei seci, fără nici o viață, introduce o materie plină de viață, abundanță în poezie, care e în stare să intereseze, să captiveze și să pună astfel în acțiune puterile sufletești ale elevului. În locul predării mehanice, fără nici un interes, se introduce

un învățământ interesant, plin de viață și activ, care procură adevărată bucurie și înălțare sufletească.

În serviciul acestei cauze, care preocupă demult lumea pedagogică din străinătate a isvorit lucrarea de față, care are intențiunea de a sparge la noi ghița în această direcțiune și a da astfel școlii române o nouă și salutară îndrumare.

Arad, noemvrie 1915.

Autorul.

Cap. I.

Primăvara.

1. Aratul.

Zile frumoase de primăvară. Ceriul e senin. Aerul e cald. Razele soarelui cad binefăcătoare pe pământ. Pe munți zăpada s'a topit. Câmpul a înverzit de mult. Ghiociei încă au înflorit.

Des de dimineață răsună pădurea de cântecul paserilor. Cucul vestește sosirea primăverii. Plugarul se scoală des de dimineață. De cu seară ș-a pregătit toate cele de lipsă. Pune plugul pe roțile. Prinde la tângală pe Zimbru și pe Bujor. Ia bicicul din cuiu. Pesnește una două cu el. Boii tresar și se pun în mișcare. Plugarul păzește a lene pe lângă boi. Rostește o doină din vremurile vechi.

Ajuns la loc ia fânul și merindea de pe roțile. Pune pe Ionel înaintea boilor, până ce brăzdează. Așează plugul în pământ. Se apasă puțin pe coarnele lui. Plugul intră adânc în pământ. Brăzdează brazde drepte și lungi. Pe brazdele trase boii merg de bunăvoie. Întoarce de zece, de douăzeci de ori până ce holda e gata. Atunci scilpesc în bătaia soarelui.

Pe urma plugului se adună cârduri de cioare negre. Aleargă grăbite pe brazdele proaspete. Care de care se grăbește să culegă larvele din pământ.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un plug din lut.

Desemn: Un biciclu.

Limba română: Descrierea primăverii după punctele cardinale.

2. Sămănatul.

Peste noapte a plouat puțin. Pământul s'a frăgezit de-a binele. Când pășești peste el pare că e numai cenușe.

Sămănătorul ia sacul cu grăunțele. Îl așează pe umeri. Vără mâna în desagi și o umple. O respiră cu îngrijire peste arătură. Dacă te uiti la el cum seamănă par'că vezi o ploaie de grăunțe.

O holdă e deja gata. Înjugă de nou pe Zimbru și pe Bujor la grapă. Pe ea pune o glie mare ca povară. Colții grapei au intrat adânc în pământ. Plugarul pocnește de nou acum de câteva ori din biciclu. Boii tresar și se pun în mișcare. Colții grapei sfarmă bulgării de țărână. Spinii așezați în urma grapei astupă grăunțele.

Sămănătorul doinește în urma grapei, până ce holda e gata.

Teme de executat:

Lucru manual: Un sac din lut.

Desemn: Grapa.

Limba română: „Rodica“.

3. Ce lucră mama primăvara.

În serile lungi de iarnă mama n'a încetat de tors. Focul pălpăia în vatră pe când fusul se întorcea repede și sforăia vesel.

Într'o bună dimineață ne-am trezit că tortul e pus în troacă. Peste el mama toarnă leșie caldă. În-

tinde tortul la gerul cel aspru să degereze puțin. Gerul le face ca să albească.

În postul Paștilor mama pune răsboiul. M'am uitat și m'am mirat mult cum se țese pânza.

După ce a gătat cu țesutul a făcut pânza valuri valuri. A pus-o de câteva ori în troacă. A turnat peste ea leșie caldă. A dus-o la gărlă. A luat maiul și a bătut-o bine. Apoi a întins-o la soare să se albească.

Se apropie Paștile. Pânza acum e albă cum se cade. Mama ne chiamă rând pe rând la sine. Ne ia măsura fiecăruia. Se pune de nou pe lucru. Coase zi și noapte cu cea mai mare sârguință. Ne coase pe cămeșă flori și arnici. Când e gata își fuge ochii pe ea de frumoașă ce-i. Când le vom îmbrăca de Paști parecă vom fi în ele niște ingerași. Ține Doamne pe iubiții mei părinți pentru osteneala ce-și iau cu creșterea și cu îngrijirea mea!

Teme de executat:

Lucrul manual: Un val de hârtie.

Desemn: Un fus cu tort.

Limba română: Lucrările mai însemnate de când se seamănă cânepa până e haina gata.

4. Lucrările în grădină primăvara.

Zăpada s'a topit de mult. Vânturile uscate de primăvară a uscat pământul. Prin grădină sunt o mulțime de ierburi și burueni uscate. Acele trebuiesc strânse și greblate la un loc. Când e vreme liniștită tata le aprinde. Vai ce foc mare se întinge! Ce flăcări roșii se ivesc! Bagă bine de seama să nu fie prea aproape de casă. Când vede că se apropie vre-un vânt, stânge focul! Doamne ierește-ne de rău! Să nu ni-se întâmple să se aprindă ceva!

Prin grădină e curățit frumos. Acum vine rândul la săpat. Pentru legume tata sapă cu hârlețul. Cu acesta săpătura e mai adâncă. Prin aceasta rădăcinile plantelor vor intra mai adânc în pământ.

E vremea sămănatului în grădină. Mama pregătește straturile. Mai întâi măsoară straturile. Le calcă pe de margini. Cu grebla cu dinți de fier fărâmățează pământul. La sămănatul pe rânduri face răvașuri adânci. Presară sămânța pe ele cu îngrijire. O astupă cu băgare de seamă cu mâna. Pune semn la fiecare strat, ca să știe că cu ce e sămănat.

Teme de exercitat:

Lucrul manual: O greblă din lemn.

Desemn: Un hârleț.

Limba română: Cum se îngrijesc straturile.

(Va urma).

Pentru suprimarea alcoolului.

Una din consecințele războiului actual, contra căreia nu protestează nimeni, este suprimarea vânzării alcoolului. Sunt partizani ai unei asemenea măsuri toți cei cari și-au dat seamă de ravagiile ce dânsul produce în omenire și cari luptă de multă vreme mai ales contra abuzului ce să făcă cu atari consumațiuni. Se mulțumesc și cei cari vreau o moderațiune în întrebuințarea acestor băuturi. Și avem credința că mare parte chiar din acei atinși direct de acest viciu nu vor protesta și că se vor convinge de marele folos ce va rezulta după abolirea forțată a năravului de a consuma alcool.

Anglia, țara tradițională a libertăților și deci și a libertății comerțului, procedează acum la desființarea unor asemenea deprinderi, dar în altfel decât au făcut-o Rusia și Franța.

În Rusia un ucaz imperial oprește vânzarea și consumarea alcoolului. În Franța o lege oprește vânzarea absintului și băuturilor alcoolice similare.

O știre oficială ne spune că regele George al Angliei a interzis în mod absolut, cu începere dela 6 aprilie, consumația vinurilor, spirtoaselor și berei în Casa regală.

Se adaugă apoi că, după exemplul regelui, membri cabinetului au decis de a alungă din pivnițele lor orice alcool.

Se adaugă apoi că după exemplul regelui, membri cabinetului au decis de a alungă din pivnițele lor orice alcool.

Tendința e aceeași: suprimarea alcoolului ca băutură. Dar lupta contra ravagiilor produse de el nu e nouă. Se poate zice cu drept cuvânt că statele moderne au fost nelncetat atente pentru a feri pe supuși de urmările a tot ce se consideră de știință și observațiune ca epidemie pasională cu consecințe dezastruoase.

Și dacă statele până astăzi n'au putut face mult în această ordine de lucruri, e că s'au lovit de chestiunea financiară. Statul a plecat în lupta pe care o duce contra viciurilor, dela conceptul că sunt pasiuni omeneste cari nu se pot desrădăcină prin legi ori decrete. Și de aici idea de a le canaliză și a le face să devină utile.

Astfel în unele țări s'a monopolizat alcoolul și jocurile de noroc; loteriile. Iar aceste monopoluri servesc în mare parte pentru lucrări de ordin moral, cum bunăoară școala și biserica; și câteodată pentru lucrări utile, cum de exemplu căile ferate etc.

Jocul de cărți deosemena stă sub aspra priveghiere a statului. Magistratii sunt opriți prin lege de a jucă cărți. Li-se interzice această tuturor agenților Băncii Naționale. Se notează rău în armată jucătorul de cărți și așa mai departe.

Se va ajunge poate și cu aceasta pasiune la un monopol de stat.

E drept însă că au rămas multe pasiuni în omenire contra cărora acțiunea statului e foarte puțin sau de loc țintită. Dar tine știe ce pot aduce vremurile?

În acțiunea aceasta contra băuturilor alcoolice, care lovește nunumai în economie, dar poate și distrugerea rasei, statul se spriginește mult pe acțiunea particulară.

Acum câțiva ani în urmă se ducea luptă pe moarte contra alcoolului.

La un congres ținut în Bruxelles în 1897, cu ocaziunea unei expoziții universale, s'au strâns delegați din toată lumea. Celce scrie aci a fost delegat trimis de statul nostru pentru a luă parte la „congresul pentru legislația muncii” și la acel „contra alcoolului”.

La acest din urmă congres răspunsese invitației statului belgian toate statele cari înțelegeau însemnătatea chestiunii.

Congresistii s'au împărțit în două tabere: un număr respectabil dintre ei voiau abolirea cu totul a vânzării alcoolului ca băutură, deci suprimarea crășmelor.

Și acesta e primul pas pe care l-am făcut prin legea de acum vre-o opt sau nouă ani, când s'a terminat felul băuturilor ce urmează a se debita într'o crășmă și în acelaș timp s'a fixat și numărul acestora.

Ne rămâne a trece la cea din urmă măsură și anume la suprimarea vânzării băuturilor alcoolice

După cum avem convingerea că intrăm în războiu, tot asemenea avem și pe aceea că primul act ce vom face în ziua plecării va fi de a interzice băuturile alcoolice. Negreșit că bugetul Statului se va resimți de o asemenea măsură. Veniturile se vor micșora.

Să ne gândim însă că bună parte din ceea ce se încasează în acest mod se întrebuințează pentru întreținerea vieții unor nenorociți, urmași ai vițioșilor și chiar a celor căzuți în atare vițiu.

Deci o împuținare de venituri dintr-o parte, dar și o micșorare de cheltueli din altă parte.

Și apoi, nu e mai bine să prevenim decât să ne ostenim, și de multe ori fără rezultat, a drege ceea ce prin un asemenea vițiu se va fi stricat?

Iasi.

V. I. Radu.

Cronica bibliografică.

Calendarul „Asociațiunii” pe anul bisect 1916, întocmit de N. Iosif. — Prețu 40 bani. Zilele acestea a eșit de sub tipar, ca n-rul 45 al „Bibliotecii populare”, *Calendarul Asociațiunii* pe anul 1916. *Calendarul* acesta în extensiune de 12 coale de tipar, cuprinde, pe lângă partea calendaristică obicinuită, un material de cetit bogat și ales: povestiri și poezii frumoase, glume potrivit, povește folositoare, precum și împărtășiri interesante din războiul actual: istoricul războiului, felurite întâmplări din războiu, vrednice de cunoscut, și notițe despre vitejii noștri, cari și-au jertfit viața în acest războiu. Afară de aceea, sub numirea „Așezăminte românești”, cuprinde datele cele mai de seamă despre bisericile, școalele și despre însoțirile noastre, culturale, economice și filantropice. — Materialul de cetit e împodobit cu 27 chipuri frumoase: portretele câtorva bărbați de ai noștri de frunte (ale înalt Prea Sfințitilor Metropoliți Ioan Mețianu și Dr. Victor Mihăyi de Apșa, al marelui post Vasile Alexandri, dela moartea căruia s'au împlinit lunile trecute 25 ani, ai d-lui deputat Dr. Teodor Mihali, al marelui floromân Dr. Ioan Urban Iarnik), precum și ale celor mai aleși din vitejii noștri, căzuți pe câmpul de onoare în lupta pentru Tron și patrie. *Calendarul* acesta bogat și frumos se poate procura dela biroul Asociațiunii (Sibiu-Nagyszeben, Str. Șaguna, Nr. 6), precum și dela toate librăriile românești din țară, pe prețul bagatel de 40 fil., având a se trimite și 10 fil. pentru porto. Ceice vor procura de-odată 10 exemplare, vor căpăta un rabat de 10%; la 50 exemplare, 15%; iar la cel puțin 100 ex., 20%.

Concurse.

În urma înscușințării Venerabilului Consistor eparhial din Oradea-mare Nrul. 2903 B. 1915 prin aceasta să publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa III (treia) *Retărești-Ogiești*, din protoprezbiteratul Beiuș cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

I. Dela Rotărești.

1. Intravilanul bisericesc; 2. pământ de 8 holde; 3. Bir preoțesc dela fiecare casă câte o măsură de cucruz sfărmat; 4. Dela fiecare Număr câte o zi de lucru cu mâna; 5. Stolele îndatinat.

II. Dela Ojești:

1. Pământ parohial de 8 holde; 2. Bir preoțesc dela fie care Nr. de casă câte o măsură de cucruz

sfărmat; 3. Dela fie care familie câte o zi de lucru cu mâna; 4. Stolele îndatinat; 5. Intregirea dela stat.

Cei ce doresc a ocupa aceasta parohie sunt poștiți a-și înainta cererile lor, ajustate în regulă și adresate comitetului parohial, — nfiului, protoprezbiteral greco-ortodox român din Beiuș (Belényes), având a se prezenta în vreo Duminică ori Sărbătoare, cu observarea §-lui 33 din regulamentul pentru parohii, la sfânta biserică din Rotărești și Oflăști, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. pposc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățorești din Inand se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele cu acest post sunt:

1. În bani gata: 200 cor.

2. 8 jugh. și 1301 stângeni pătrați pământ arător a cărui venit după detragerea dării, care are a o suportă alesul, — face: 210 cor.

3. 5 mm. grâu amestecat și 5 mm. cucuruz sfărmat prețuit în 124 cor. 60 fil.

4. Relut de lemne în bani gata dela comuna bisericască pentru încălzirea salei de învățământ: 66 coroane 60 fil.

5. Lăcuință în natură și grădină.

6. Venite stolare: 51 cor.

Cel ales are a conduce strana fără altă remunerațiune. Preferiți vor fi cari vor și conduce cor.

Pentru orientare se aduce la cunoștință celor interesați că întregirea salariului conform legilor existente pentru fostul învățator a fost votat de înaltul Minister de culte și instrucțiune în suma de 348 cor.

Recursele ajustate cu documentele recerute sunt a se înainta P. Onor. Oficiu protoprezbiteral din Mische-reciu (Méhkerék), iar reflectanții vor avea a se prezenta în vreo duminică ori sărbătoare în sfânta biserică din Inand spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic. Inand, la 5/18 noemvrie 1915.

Ioan Bonățiu

preș. com par.

In conțelegere cu *N. Rocsin* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei din Cuvln, devenită vacantă prin trecerea parochului Teodosiu Moțiu la statul de deficiență prin aceasta să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Parohia este de clasa I-a

Venitele acestei parochii sunt:

1. O sesiune parochială constătoare din 55 jugh. de 1100 metri patrați.

2. Un intravilan parochial.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Dreptul de pădure și pășunt după sesiunea parochială.

6. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să se îngrijască de locuință pentru sine și să supoarte toate dările publice după venitul parochial și va avea să provadă fără altă remunerațiune catehizarea elevilor dela școalele noastre din comună.

Reflectanții la aceasta parohie să-și trimită recursurile lor ajustate cu documentele de calificațiune recerută în concluzul sinodal Nr. 74/1910 pct. II. 1. și

cu atestate despre eventualul serviciu de pînă aci și adresate comitetului parohial din Cuvin (Aradkövi, p. Györök), oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dinșii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiilor regulamentare — în S-ta biserică din comună, spre a să arăta poporului.

Din ședința dela 27 sept. (8 oct.) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Monoroștia** (Marosmonyoró) — în baza rezoluțiunii consistoriale Nr. 4855/1915 — prin aceasta să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. O sesiune parohială, parte arător, parte finat.
2. Locuință în natură în casa parohiei.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Eventuala întregire dela stat.
6. Competința de lemne din pădurea urbarială.

Toate dările publice după beneficiul parohial le va suporta alesul, carele-Intrucit cu timpul să va putea reactiva școala, va catechiza elevii acestei școale.

Parohia este de clasa a III-a.

Reflectanții la această parohie să avizează, recursurile lor ajustate regulamentar și cu atestate despre eventualul serviciu de pînă aci și adresate comitetului parohial din Monoroștia să le trimită oficiului protopresbiteral din Mariaradna, iar dinșii să se prezinte în S-ta biserică din comună spre a să arăta poporului.

Dat din ședința comitetului parohial. ținută la 18/31 oct. 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter.

—□—

1 - 3

În urma încuviințării Venerabilului Consistor eparhial din Oradea-mre Nr. 2904 B. 1915 prin aceasta să publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa I. (Primă) **Forău-Prisacă** din protoprezbiteratul Beiuș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“,

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială.
2. Pământ parohial arător de nouă cubule și fanațe de trei cubule.
3. Bir preoțesc, dela fiecare casă o măsură (vică) de cucuruz sfărmat.
4. Stolele îndătinate.
5. Zile de lucru cu mâna pe an 100 sau una coroană de ziuăș.
6. Întregirea detațiunii dela stat.

Alesul e îndatorat a catechiza la școala elementară fără altă remunerațiune.

Cei ce doresc a reflecta la această parohie sunt poștiți a și înainta recursurile lor, ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din Forău-Prisaca, — oficiului protopopesc greco-oriental din Beiuș (Belényes), având a se prezenta în vreo Duminică ori vreo sărbătoare, cu observarea §-lui 33 din regulamentul pentru Parohii, la sfânta biserică din Forău-Prisacă, spre ași arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moiss Popovicu* adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Slatina M.** (Maroszatatna), se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Uzufuctul alor 17 jughere și 800 st.□ pământ parohial la deal.
2. Grădină parohială în mărime de 800 st.□.
3. Casă parohială constatătoare din 2 odăi, cuină și cămară.
4. Stolele legale.

5. Birul preoțesc și anume: dela credincioșii cu pământ estravilan câte 30 litre cucuruz desfăcat, iar dela cei fără pământ (jeleri) câte 15 litre cucuruz desfăcat, dela fiecare număr de casă.

6. Eventuala întregire dela Stat.

Parohia este de clasa a III-a.

Alesul va suporta toate dările publice după venitul parohial și este deobligat să catechizeze la școala din loc fără alta remunerație.

Recursurile, adresate comitetului parohial din Slatina Mureșană, ajustată regulamentar sunt a se susține Preaonoratului Oficiu protopresbiteral ort. rom. din Mariaradna. Reflectanții vor avea a se prezenta în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Dat în ședința comitetului parohial ort. rom. din Slatina M. ținută la 23 aug. (5 sept.) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopie Givulescu* ppbiterul Radnei.

—□—

2—3

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III. **Satulbarb**, se publică din nou concurs, cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan, pe lângă beneficiul următor:

1. Casă parohială cu 3 odăi, supraedificate și grădină.
2. Pământ parte arător, parte livadă 24 iug. à 1600 st.□.
3. Drept de pășanat pentru 10 vite.
4. Bir preoțesc 1 vică (30 litre) de cereale sau 2 cor. de fiecare nr. de casă.
5. O cănepiște de 1 cubul sămănătură.
6. Stolele îndătinate, staverite din partea comitetului par. la anul 1911.
7. Întregirea dela stat.

Dările după beneficiu le supoartă alesul, care va avea să catechizeze regulat la orice școală aflătoare pe teritoriul comunei, fără să pretindă pentru aceasta vre-o remunerațiune specială dela parohie.

Reflectanții sunt poștiți a-și înainta petitele adiustate bu documente originale, adresate comitetului par., la oficiul protopopesc ort. rom. din Oradea-mare în termenul de sus, având în acest restimp cu observarea strictă a Reg. p. par. a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică, pentru a-și arăta capabilitatea în rituale și oratorie.

Satulbard, din șed. comit. par.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath* protopresbiterul Orăzii-mari.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confes. gr. or. rom. din **Babșa**, tracul Belințului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Salar, în bani gata 1000 cor.
2. Scripturistică 20 cor.
3. Conferințe 20 cor.
4. Dela fiecare înmormântare 80 fl.

Eventuală întregire dela stat.

6. Locuință în natură, cu grădină.

Dările după pământ cad în sarcina învățătorului. Petițiile concursuale, instruite cu documentele de lipsă în orginial și, dacă reflectantul e deja în funcție, cu atestat dela respectivul protopresbiter tractual, au să se adreseze comitetului parohial din Babșa pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belence Temes-megye),

Dacă reflectantul e asentat, fără a fi făcut anul de voluntar, e dator să descopere lucrul acesta în petiția concursală.

Concurenții au să se prezenteze într-o Duminică ori într-o sărbătoare în sf. biserică din Babșa spre a-și arăta desteritatea în tipic și în cântare.

Cei cu pregătiri mai înalte, și cei apți a diriga cor, vor fi preferați.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter.

—□—

3-3

Pe baza înaltului ordin konzistorial Nr. 4661/915, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de învățătoare la școala gr. or. rom. din B.-Comloș (*Nagykomlós*) cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salarul prescris de art. de lege XVI din 1913, din care comuna bisericească garantează salar până la suma de 1500 cor., iar competențele dela suma aceasta în sus sunt asigurate dela stat cu rezoluțiunea ministerială Nr. 147.473/913 din 24 nov. 1913.

2. Fiindcă parohia nu poate acum asigura cvartir propriu în natură, — învățătoarea primește deocamdată relut de cvartir în sumă corespunzătoare categoriei comunei B.-Comloș. Când parohia va da cvartir în natură corespunzător cerințelor legii, relutul în bani are să încete de sine.

3. Pentru participare la conferințele învățătoarești 20 coroane.

4. Învățătoarea are să conducă elevele regulat la sfânta biserică în dumineci și sărbători, și întrucât învățătoarea va fi fost evalueată și din cântarea bisericească, va avea să propună elevelor sale și cântarea bisericească.

5. Recursele adresate comitetului parohial gr. or. român din B.-Comloș (*Nagykomlós*) și ajustate cu: a) extras de botez din matricula bisericească; b) diploma de învățătoare; c) certificat de apartinență; d) eventuale atestate despre serviciul prelat — sunt a se înainta Prea onor. oficiu protopopesc în Banat-Comloș (*Nagykomlós*) comitatul Torontal.

6. Reflectantele vor avea să se prezintă în vre-o duminică ori sărbătoare în sfânta biserică din loc pentru a face cunoștință cu poporul.

B.-Comloș (*Nagykomlós*) din ședința comitetului parohial ținută la 28 august/10 sept. 1915.

Stefan Radu,
președinte.

Nicolae Popovici,
notar.

În conțelegere cu *Mihai Păcățian*, protopop.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea unui post de învățător vacant la școala confesională ort. român din *Utvin* (*Ötvény*) se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în organul diecezan „Bis. și Școala“, pelângă următorul beneficiu:

1. În bani gata dela comuna bis. 1000 cor.

2. Locuință corespunzătoare (2 odăi, cuină, cămară) și grădină în natură.

3. Spese de conferințe 20 cor.

4. Scripturistică 10 cor.

5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., iar dela alte funcții cantonale la cari va fi poftit, stola obicinuită.

Alesul va avea să provadă cantorul în biserică fără altă remunerațiune.

Ajutorul de stat pentru întregirea salariului conform art. de lege XVI din 1913 este încuviințat.

Recursele ajustate cu: a) extras de botez din matricula bisericească; b) diploma de învățător; c) certificat de apartinență d) declarație relativă la obligamentul militar și e) eventuale atestate de serviciu sunt a se înainta Prea onor. oficiu protopresbiteral gr. or. român în Timișoara (*Temesvár-Gyárvaros*) iar reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sta biserică din *Utvin* (*Ötvény*) pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. la 30 aug. (12 sept.) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Ioan Oprea*, adm. protopopesc.

—□—

3-3

În conformitate cu rez. conz. Nr. 5260/915 se repește publicarea concursului pentru îndeplinirea capelaniei temporale pe lângă veteranul preot *Ilie Ilica* din *Bodești* (*Bazósd*) cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul opcios, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Beneficiarea întregii sesiuni parohiale (32 jug.)

2. După un an de serviciu, capelanul va beneficia casa parohială împreună cu supraedificatele și intravilanul pe care e zidită casa parohială.

3. Toate stolele obveninde în parohie (stolele legale).

4. La cele 2 semestre capelanul afară de întregirea de stat ce compete capelanilor, va primi câte 100—100 cor. din întregirea de stat a preotului *Ilica*, care beneficiază întregire superioară.

Alesul va suportă singur toate dările publice după venitul parohial și va catehiză fără altă remunerație.

Recursele, adresate comitetului parohial din *Bodești*, ajustate regulamentar pentru parohii de cl. II-a sunt a se subșterne oficiului protopresbiteral din *Buteni* (*Körösbökény*).

Reflectanții trebuie să se prezinte în biserică din loc pentru a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Florian Rozin*, protopresbiter.

—□—

3-3

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea 100— 130 cor.	
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și servisirii mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.